

Projekt

U C H W A Ł A Nr

Rady Gminy Ropa

z dnia

**w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Ropa
na lata 2025 - 2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2024r., poz. 1465 z późn. zmianami), art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025r. poz. 49) Rada Gminy Ropa uchwala, co następuje.

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny W Gminie Ropa na lata 2025 - 2027 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ropa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADCA PRAWNY
[Podpis]
mgr Dariusz Napora
KR-2499

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE ROPA NA LATA 2025 - 2027

WPROWADZENIE

Niniejszy program został opracowany w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Głównym celem programu jest szeroko rozumiana pomoc rodzinie wychowującej dziecko. Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci. Dzieci potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych. Na osobach dorosłych ciąży obowiązek zapewnienia dzieciom właściwych warunków do opieki i harmonijnego rozwoju. Dziecko ma prawo do wychowywania się w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia. Dlatego też w programie położono nacisk na pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, rodzinom dysfunkcyjnym i wieloprogblemowym. Istotnym elementem programu są również działania profilaktyczne, integracyjne, aktywizujące, zapobiegające marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Podstawą działań jest nie tylko przywrócenie rodzinie zdolności do właściwego wypełniania funkcji rodzicielskich, ale też pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w funkcjonowaniu spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Realizowany jest w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny
- Ustawie z dnia 25 lutego 1964 Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ropa na lata 2024 -2028

I. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ropie oraz analiza problemów społecznych Gminy Ropa zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ropa na lata 2024 - 2028.

Dla potrzeb programu opracowano kartę diagnostyczną zawierającą informacje nt. liczby mieszkańców, liczby młodzieży i dzieci, ilość dzieci z terenu Gminy Ropa umieszczonych w pieczy zastępczej, liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, posiadających Kartę Dużej Rodziny, świadczeń rodzinnych oraz Funduszu Alimentacyjnego.

Tabela 1. Diagnostyka Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Wyszczególnienie	Rok 2024
Liczba mieszkańców Gminy Ropa	5610
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	142
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	236
Liczba rodzin uprawnionych do świadczeń rodzinnych	445
Liczba osób uprawnionych do pobierania Funduszu Alimentacyjnego	14
Liczba rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny	19 rodzin/ 64 karty
Liczba dzieci zamieszkujących w Gminie Ropa w wieku 0-12	821
Liczba młodzieży zamieszkującej w Gminie Ropa w wieku 13– 18	449
Liczba dzieci/młodzieży z terenu Gminy Ropa umieszczonych w pieczy zastępczej	7 dzieci/3 rodziny zastępcze

Źródło: Dane udostępnione przez UG Ropa oraz dane zasobów sprawozdawczych GOPS w Ropie

W Gminie Ropa w roku 2024 w wieku od 0 do 18 lat mieszkało 1270 osób. W tym, w wieku od 0 do 12 lat było 821 dzieci oraz od 13 do 18 roku życia było 449.

W roku 2024 w różnorodnych formach pieczy zastępczej przebywało 7 osób, w tym 3 dzieci formie instytucjonalnej, a 4 w rodzinach zastępczych.

Z analizy danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ropie za 2024 rok wynika, że 142 rodziny korzysta z różnych form wsparcia pomocy społecznej realizowanych przez ośrodek, w tym m.in. zasiłków pieniężnych, posiłków w szkole, usług opiekuńczych, pracy socjalnej, wsparcia w formie opieki wytchnieniowej, współpracy z asystentem rodziny, objęcia Programem Korpus Wsparcia Seniorów, Karty Dużej Rodziny.

Powody przyznania pomocy społecznej prezentuje tabela nr 2:

Tabela nr 2: Powody przyznawania pomocy społecznej

Występujący problem	Liczba rodzin	% z badanej liczby środowisk
Ubóstwo	32	18 %
Bezdomność	2	1 %

Potrzeba ochrony macierzyństwa	22	12 %
w tym; potrzeba ochrony wielodzietności	18	10 %
Długotrwała lub ciężka choroba	37	21 %
Niepełnosprawność	42	24 %
Bezrobocie	17	10 %
Alkoholizm/problem alkoholowy/	2	1 %
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	2	1 %
Przemoc w rodzinie	5	3 %

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS z udzielonych świadczeń pieniężnych, w naturze, usługach.

Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietności, bezrobocie to główne przyczyny trudnej sytuacji dotyczące znaczną grupę klientów pomocy społecznej, które jednocześnie generują wiele innych niebezpiecznych dysfunkcji społecznych.

Niezaradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin i prowadzeniu gospodarstwa domowego, o ile dotyka niewielkiego odsetka rodzin – 1% to traktowana jest przez służby społeczne priorytetowo, gdyż dotyczy najsłabszej grupy jaką są dzieci. Pamiętać należy ponadto, że problem o ile występuje w danej rodzinie, bardzo często powiązany jest również z innymi problemami np. problemem alkoholowym, samotnym wychowywaniem dzieci, przemocą. Dane występujące w tabeli przedstawiają występujące w rodzinie problemy - wiele rodzin boryka się z kilkoma problemami jednocześnie.

Diagnoza środowisk rodzinnych pod kątem problemów opiekuńczo - wychowawczych ma służyć ustaleniu dokładnego planu interwencji. Wczesne rozpoznanie sytuacji rodziny pozwoli na wprowadzenie działań profilaktycznych mających na celu wsparcie rodziny i zapobieganie umieszczaniem dzieci w środowisku opieki zastępczej. Pozwoli również na głębsze poznanie warunków rodzinnych i dostosowania pomocy do występujących potrzeb.

Analiza SWOT Lokalnego Systemu Wspierania Rodziny i Opieki nad Dzieckiem.

Mocne strony

1. Dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje samorządowe.
2. Rozwijający się system pieczy zastępczej.
3. Realizacja licznych programów osłonowych i profilaktycznych.
4. Kompetentna stale rozwijająca swoje umiejętności kadra pomocy społecznej.
5. Otwartość Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na współpracę ze środowiskiem lokalnym.
6. Ogólnie dostępna oferta pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Dostępność usług opiekuńczych świadczonych rodzinom.

8. Przywiązanie do nauki Kościoła i tradycji.
9. Istniejąca świadomość u pracowników GOPS problemów społecznych.
10. Wspieranie przez samorząd działań GOPS na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny.

Słabe strony

1. Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej.
2. Brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego.
3. Zbyt mała aktywność w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych.
4. Niechęć rodzin do pełnienia roli rodziny wspierającej.
5. Ograniczenia w dostępie do form spędzania czasu wolnego oraz socjoterapii dla dzieci zagrożonej demoralizacją.
6. Roszczeniowość postaw klientów GOPS, dostrzegalny rozpad więzi i solidarności sąsiedzkiej, rozluźnienie więzi rodzinnych, coraz częstsze pojawianie się postaw aspołecznych.
7. Rosnący nadmiar obowiązków zawodowych obciążających kadrę pracowniczą ośrodka.
8. Problemy mentalne mieszkańców, przyzwyczajenie do stagnacji.

Szanse

1. Dostępność środków pozabudżetowych z możliwością przeznaczenia na wzmocnienie działań GOPS.
2. Tworzenie nowych form pracy z rodziną, w tym usług asystenta rodziny.
3. Wymiana doświadczeń i czerpanie wzorców w ramach współpracy podmiotami zewnętrznymi
4. Pojawiające się zmiany w ustawodawstwie (np. program „800+”, „Program Dobry Start”, Karta Dużej Rodziny, Kapitał Opiekuńczy i podobne).

Zagrożenia

1. Osłabianie funkcji opiekuńczej rodziny.
2. Brak skutecznej polityki pro rodzinnej państwa.
3. Brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne.
4. Wnikające w kulturę zmiany modelu rodziny wielopokoleniowej na jedno-, dwupokoleniową.
5. Zjawisko pokoleniowego dziedziczenia bezradności.
6. Biurokracja.
7. Brak perspektywicznego myślenia (chętnie podejmowanie pracy „na czarno” – brak zabezpieczenia na przyszłość – uzależnienie od świadczeń społecznych)
8. Obecne uzależnienia i zagrożenia.

II. CELE PROGRAMU

Utrzymanie dziecka w rodzinie bądź jego powrót do rodziny jest celem priorytetowym dlatego praca z rodziną powinna być rozpatrywana z perspektywy potrzeb dziecka.

Cel główny Programu:

Skuteczne wspieranie rodzin w przywracaniu im zdolności do pełnienia ich zadań.

Cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno – bytowych dziecka i rodziny.
3. Integrowanie i doskonalenie lokalnego systemu wsparcia rodziny, w tym kompetencji kadr działających na rzecz dziecka i rodziny.
4. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.
5. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych.
6. Uwrażliwianie i aktywizowanie środowiska na potrzeby dzieci i rodzin dysfunkcyjnych.
7. Promowanie rodziny jako priorytetu w pracy instytucji i służb działających na jej rzecz.

III. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami programu będą rodziny zamieszkałe w Gminie Ropa, doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

IV. DZIAŁANIA I SPOSÓB ICH REALIZACJI

Dla realizacji celów zakłada się następujące działania:

1. Wsparcie interdyscyplinarne

W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań różnych instytucji i służb wspierania rodziny. Zatem zakładamy, że praca ta będzie realizowana przez wymianę doświadczeń oraz organizowanie spotkań specjalistów, w szczególności takich jak: pracownik socjalny, asystent rodziny, pedagog szkolny, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Praca ta powinna skutkować trafniejszą diagnozą problemów, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami, służbami.

2. Zapewnienie rodzinom i znajdujących się w nich dzieciom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego

Wsparcie i pomoc w ramach tego działania powinny być kierowane do osób i rodzin, które z różnych przyczyn nie mogą funkcjonować prawidłowo w oparciu o posiadane środki i zasoby. W ramach tego działania planuje się udzielenie rodzinom poradnictwa i pracy socjalnej przez pracowników GOPS w Ropie. Ponadto przewiduje się świadczenie pomocy w formie posiłków w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz pośredniczenie w przekazywaniu pomocy żywnościowej (w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa). Realizowana będzie także pomoc finansowa i rzeczowa z pomocy społecznej.

3. Pomoc w formie rodzin wspierających

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia rodziny i dziecka. Zadania rodziny wspierającej to m. in. pomoc w opiece nad dziećmi, prowadzeniu gospodarstwa domowego, wspólne spędzanie czasu wolnego. Pomoc ta będzie wynikać z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie, a realizowana będzie na podstawie zawartej umowy. Rodzina wspierająca może otrzymać zwrot kosztów świadczonej pomocy, co zostanie określone w treści umowy. W celu podniesienia skuteczności

oddziaływania rodzin wspierających, należy zadbać o ich przygotowanie poprzez poradnictwo oraz szkolenie.

4. Poradnictwo specjalistyczne

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (pedagogicznego, prawnego, zawodowego, rodzinnego, terapii systemowej rodzin, treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji rodzinnych itp.). Nie mniej ważnym jest poradnictwo świadczone przez asystenta rodziny. Asystent poprzez swoją pracę dochodzi do głębszych przyczyn występowania trudności opiekuńczo – wychowawczych. Próbuje wywołać potrzebę zmiany u rodziny, współpracując jednocześnie z innymi osobami i instytucjami może w efekcie przyczynić się do wspólnego przezwyciężenia trudności rodziny.

Zakłada się, że oprócz poradnictwa świadczonego przez pracowników GOPS, w tym asystenta rodziny umożliwiane będą rodzinom korzystanie z poradnictwa prawnego i psychologicznego.

5. Usługi asystenta rodziny

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowanie dzieci.

6. Zapobieganie niedostosowaniu dzieci i młodzieży

W ramach zadania planowane jest umożliwienie dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych udziału w wypoczynku (np. zimowisko, kolonia) oraz promowanie aktywnego spędzania czasu wolnego. Przewiduje się podejmowanie współpracy z lokalnymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, w tym szkołami, Gminnym Ośrodkiem Kultury w Ropie, lokalnymi świetlicami oraz podejmowania wspólnych inicjatyw.

7. Partycypacja w kosztach umieszczenia w pieczy zastępczej

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2. 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3. 50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

V. Harmonogram realizacji działań

Lp.	DZIAŁANIE	ROK		
		2025	2026	2027
1.	Wsparcie interdyscyplinarne	X	X	X
2.	Zapewnienie rodzinom i znajdujących się w nich dzieciom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego	X	X	X
3.	Pomoc w formie rodzin wspierających	X	X	X
4.	Poradnictwo specjalistyczne	X	X	X
5.	Usługi asystenta rodziny	X	X	X
6.	Zapobieganie niedostosowaniu dzieci i młodzieży	X	X	X
7.	Partycypacja w kosztach umieszczenia w pieczy zastępczej	X	X	X

VI. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Założenia Programu Wspierania Rodziny winny realizować samorządowe jednostki organizacyjne, właściwe organizacje pozarządowe i inne podmioty, również realizujące zadania na zlecenie Gminy Ropa oraz osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną. Przy realizacji

Programu współpracować winny:

a. podmioty publiczne:

- właściwe referaty i stanowiska Urzędu Gminy w Ropie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ropie,
- placówki oświatowe,
- Gminny Ośrodek Kultury i biblioteki,

b. podmioty niepubliczne:

- organizacje pozarządowe działające w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia,
- organizacje pozarządowe działające w zakresie pomocy społecznej, edukacji,
- kluby sportowe,
- kościoły i związki wyznaniowe,

c. samorządowe służby i instytucje o zasięgu powiatowym, i inne:

- Komenda Powiatowa Policji w Gorlicach,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gorlicach,
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Gorlicach,
- Zakłady opieki zdrowotnej,
- Sąd Rejonowy w Gorlicach.

W realizacji swoich zadań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet, także wówczas gdy nie stanowi ono ich podstawowej misji.

Program jest zobowiązaniem samorządu gminy i jego jednostek do realizacji przyjętych celów, a także ma za zadanie stymulować do ukierunkowanych działań na rzecz dziecka i rodziny.

VII. ZASADY FINANSOWANIA

Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków:

- budżetu Gminy Ropa,
- dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
- dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

VIII. EWALUACJA I OCENA PROGRAMU

Monitoring Programu prowadzony będzie corocznie poprzez gromadzenie danych i informacji w zakresie wszystkich działań opisanych w niniejszym Programie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ropie w terminie **do 31 marca każdego roku**, sporządzi sprawozdanie rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny.

Monitorowanie działań będzie dokonywane również poprzez analizę następujących danych:

1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z określeniem przyczyn oraz struktury tych rodzin.
2. Liczba rodzin niewydolnych wychowawczo i opiekuńczo.
3. Liczba rodzin, doświadczających przemocy domowej.
4. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
5. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
6. Kwota wydatkowania na koszty utrzymania dzieci w systemie pieczy zastępczej.
7. Kwota wydatkowana na pomoc społeczną skierowaną do rodzin wychowujących dzieci, w formie posiłku w szkole, w przedszkolu.

IX. MONITOROWANIE

Monitoringiem Programu zajmować się będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ropie na podstawie pozyskiwanych informacji oraz danych ze sprawozdań (kwartalne, półroczne, roczne).

Celem bieżącego monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań.

W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek rozbieżności między założeniami a rezultatami, na bieżąco będą one weryfikowane i dostosowywane do potrzeb grupy docelowej.

Sprawozdania z realizacji programu przedkładane będą w terminie do 31 marca, każdego kolejnego roku okresu jego obowiązywania.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej zadaniem własnym gminy jest opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Zgodnie z art. 179 ust. 2 w/w ustawy Rada Gminy, biorąc pod uwagę potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny, uchwala gminne programy wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny W Gminie Ropa na lata 2025 – 2027 zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych.

Głównym celem Programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przezwyciężenia problemów opiekuńczo - wychowawczych i wypełniania jej funkcji przy współpracy samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych i innych instytucji wspierających rodzinę.

W związku z tym przedkładam Wysokiej Radzie projekt przedmiotowej uchwały.